

Handbók um varðveislu safnskots: efnisyfirlit

-Formáli

-Inngangur

I Varðveisla/forvarsla

II Styrkjandi forvarsla

III Siðarreglur styrkjandi forvörslu

IV Fyrirbyggjandi forvarsla

V Söfn

VI Safnkostur, gripir, skjöl

-Kafli I Hrönnun safnskots

1 Innri þættir sem valda hrönnun safnskots

1.1 Hrönnun og niðurbrot safngripa/skjala

1.1.2 Efnafræðileg hrönnun

1.1.3 Eðlisfræðileg hrönnun

1.2 Eðlislægir veikleikar

1.3 Skammlíf efni

1.4 Eðli byggingar hluta

1.5 Saga/notkunarsaga

2. Aðalþættir sem valda hrönnun safnskots

2.1 Hiti og raki

2.1.2 Hitastig

2.1.2.1 Áhrif hitastigs á safnkost

2.1.2.2 Hitastig:viðmið

2.1.2 Hlutfallslegur raki

2.1.2.1 Dæmi

2.1.2.2 Hækkun rakastigs

2.1.2.3 Áhrif hlutfallslegs raka (HR) á lífræn efni

2.1.2 4 Skemmdir á efnum vegna raka

2.1.2 4.1 Of hátt rakastig

2.1.2 4.2 Of lágt rakastig

2.1.2 4.3 Sveiflur

2.1.2 5 Rakastig, viðmið

2.1.2.6 Mælingar og eftirlit

2.1.2 7 Síritamælar

2.2. Ljós

2.2.1 Hvað er ljós?

2.2.1.1 Útfjólublátt ljós

2.2.1.2 Innrautt ljós

2.2.1.3 Sýnilegt ljós

2.2.2 Ljósgjafar gerviljósa

- 2.2.3 Styrkur og tími
- 2.2.4 Fræðimenn
- 2.2.5 Sýningarsalir
- 2.2.6 Algengir staðlar fyrir ljósstyrk eftir efnum
- 2.2.7 Mælingar og eftirlit
- 2.2.8 Stjórn á ljósmagni
 - 2.2.8.1 Aðgerðir til að takmarka ljós
 - 2.2.8.2 Úrbætur
- 2.3. Loft og loftmengun
 - 2.3.1 Hvað er loftmengun?
 - 2.3.1.1 Mengunaragnir úr föstu efni
 - 2.3.1.2 Gaskennd mengun
 - 2.3.1.2.1 Gaskennd mengun sem kemur utan frá
 - 2.3.1.2.2 Gaskennd loftmengun innandyra
 - 2.3.2 Skemmdir á safnkosti vegna loftmengunar
 - 2.3.3 Aðferðir og próf til mælinga á loftmengun
 - 2.3.4 Eftirlit með loftmengun
 - 2.3.5 Stjórnun á loftmengun
 - 2.3.6 Efni sem gefa frá sér skaðlega mengun
 - 2.3.7 Efni sem talin eru skaðlaus
 - 2.3.8 Dæmi um skaðleg áhrif umhverfis á efni

-Kafli II Safngeymslur

Árangur og hugarfar

- 1. Áætlanagerð fyrir safngeymslur
 - 1.1 Geymslupörf metin út frá safnkosti
 - 1.2 Áætlun um nýja eða breytta safngeymslu
 - 1.2.1 Stærð og stækkun
- 2. Húsnæði safngeymslu
 - 2.1 Safngeymsla: val húsnæðis
 - 2.1.1 Mat húsnæðis
 - 2.1.2 Yfirlitsteikning
 - 2.2 Skipulag safngeymslu
 - 2.2.1 Vinnusvæði tengd geymslum
 - 2.2.1.1 Móttökuherbergi /herbergi fyrir einangrun
 - 2.2.1.2 Rými fyrir skráningu
 - 2.2.1.3 Rými fyrir hreinsun
 - 2.2.1.4 Rými fyrir pökkun/lager fyrir pökkunarefni
 - 2.2.1.5 Rými fyrir ljósmyndun
 - 2.2.1.6 Rými fyrir verkfæri eða verkstæði
 - 2.2.1.7 Rými fyrir búnað
 - 2.2.1.8 Rannsókn- og lestrarrými fyrir almenning
 - 2.2.1.9 Geymslurými

- 2.2.2 Innri skipulagning
 - 2.2.3 Hirslur
- 2.3 Umgengni og aðgangur
 - 2.3.1 Ábyrðamaður
 - 2.3.2 Skráning
 - 2.3.3 Merkt svæði, takmarkanir
 - 2.3.4 Búnaður fyrir starfsmenn
- 2.4 Hreingerning safngeymslna
 - 2.4.1 Verklýsingar starfsmanna
- 3. Umhverfi í safngeymslum
 - 3.1 Aðgerðir til að stöðva eða lágmarka skaðleg áhrif umhverfisþátta
 - 3.2 Viðhald húsnæðis
 - 3.3 Aðferðir til að stýra hita- og rakastigi
 - 3.3.1 Verklag og skipulag
 - 3.3.2 Kerfi til að stýra hita, raka og loftræsingu
 - 3.3.2.1 Stýring umhverfis með tækjum
(*e. active climate control*)
 - 3.3.2.1.1 Loftræsikerfi
 - 3.3.2.1.2 Færanleg rakatæki og rakaeyðandi tæki
 - 3.3.2.1.3 Sérúmhverfi
 - 3.3.2.2 Stýring umhverfis án tækja
(*e. passive climate control*)
 - 3.3.2.2.1 Sérúmhverfi án tækja/ örumhverfi
 - 3.4 Aðferðir til að stýra ljósi
- 4. Hirslur og búnaður
 - 4.1 Skipulag hirslna í safngeymslunni
 - 4.1.2 Flokkun gripa
 - 4.1.3 Flokkun skjala
 - 4.1.4 Geymsluskrár, hilluskrár, staðsetningarskrár
 - 4.1.3.1 Kerfið
 - 4.1.3.2 Merkingar
 - 4.1.3.2.1 Öryggi starfsmanna
 - 4.2. Efni og gerð hirslna
 - 4.2.1 Hillur
 - 4.2.2 Skápar
 - 4.2.2.1 Hreyfanlegir skápar
 - 4.2.3 Rekkar
 - 4.2.3.1 Málverkarekkar
 - 4.2.3.2 Textílrekkar
 - 4.2.3.3 Rekkar fyrir sértaka tegund safnkosts
 - 4.2.4 Bretti
 - 4.2.5 Kerfi fyrir óregluleg form
 - 4.3 Mat á hirslum sem til eru í safngeymslunni

- 4.4 Umbúðir
 - 4.4.1 Val pökkunarefna
 - 4.4.1.1 Þættir sem hafa áhrif á tegund pökkunar og val pökkunarefnis
 - 4.4.1.2 Eftirsóknarverðir eiginleikar pökkunarefnis
 - 4.4.2 Skaðleg áhrif pökkunarefna
 - 4.4.2.1 Aukaefni í pökkunarefnum
- 4.5 Efni umbúða
 - 4.5.1 Lífrænt náttúrulegt efni
 - 4.5.2 Ólífrænt náttúrulegt efni
 - 4.5.3 Gerviefni
 - 4.5.3.1 Heiti efna
 - 4.5.3.2 Samanburður gerviefna fyrir pökkunarefni í langtímavarðveislu
- 4.6 Gerð umbúða
 - 4.6.1 Umbúðir úr pappír og kartoni
 - 4.6.2 Kassar
 - 4.6.3 Bakkar
 - 4.6.4 Möppur
 - 4.6.5 Pokar og yfirbreiðslur
 - 4.6.6 Bólstrun og form
 - 4.6.7 Merkingar
- 4.7 Mat á umbúðum og uppröðun í safngeymslunni
 - 4.7.1 Efni
 - 4.7.2 Ástand
 - 4.7.3 Frágangur
- 5. Pökkun
 - 5.1 Vinnuaðstaða við pökkun
 - 5.2 Að koma við gripinn
 - 5.3 Að pakka grip
 - 5.3.1 Litlir gripir
 - 5.3.2 Stórir gripir
 - 5.3.3 Skjöl, ljósmyndir, bækur, geisladiskar
 - 5.3.3.1 Almenn um frágang pappírsskjala
 - 5.3.3.2 Frágangur pappírsskjala
 - 5.3.3.3 Frágangur bóka
 - 5.3.3.4 Frágangur bréfasafns/málasafns
 - 5.3.3.5 Frágangur teikninga, korta og plakata
 - 5.3.3.6 Frágangur pappírsljósmynda
 - 5.4 Tímabundin pökkun vegna flutninga
 - 5.4.1 Að setja grip í flutningakassa
 - 5.5. Frágangur umbúða
- 6. Dæmi um pökkun

7. Skilyrði fyrir safngeymslu: Samantekt
8. Framleiðendur þökkunarefna
9. Heimildir

-KAFLI III FORVARNIR OG VIÐBRÖGÐ GEGN VÁ

1. Hættur sem steðja að safnkosti, tjónnæmi og forvarnir gegn vá
 1. 1 Vá og hættuástand af ýmsum toga
 - 1.1.1 Eldhætta
 - 1.1.1.1 Næmi fyrir tjóni af völdum bruna
 - 1.1.1.2 Dæmigert brunatjón
 - 1.1.1.3 Eldvarnir
 - 1.1.1.4 Öryggi mannlífa þegar eldsvoða ber að höndum
 - 1.1.1.5 Björgunaraðgerðir eftir eldsvoða
 - 1.1.2 Vatnstjón og flóð
 - 1.1.2.1 Næmi fyrir tjóni af völdum flóða og vatns
 - 1.1.2.2 Dæmigert vatnstjón
 - 1.1.2.3 Fyrirbyggjandi aðgerðir / Varnir gegn flóðum og vatnstjóni
 - 1.1.2.3.1 Umhverfi
 - 1.1.2.3.2 Skipulagning og innrétting
 - 1.1.2.3.3 Umbúðir
 - 1.1.2.3.4 Umhirða
 - 1.1.2.3.5 Viðbragðsstaða og viðvörðun um yfirvofandi flóð
 - 1.1.2.3.6 Viðbragðsstaða vegna flóða
 - 1.1.2.3.7 Aðgerðir við flóðviðvörðun
 - 1.1.2.4 Öryggi mannlífa þegar flóð ber að höndum
 - 1.1.2.5 Björgun safnkosts eftir vatnstjón
 - 1.1.3 Ofviðri
 - 1.1.3.1 Næmi fyrir tjóni af völdum ofviðris
 - 1.1.3.2 Dæmigert tjón af völdum ofviðris
 - 1.1.3.3 Fyrirbyggjandi aðgerðir / Varnir gegn tjóni af völdum ofviðris
 - 1.1.3.3.1 Umhirða
 - 1.1.3.3.2 Viðbragðsstaða vegna fárviðris
 - 1.1.3.3.3 Viðvörðun um fárviðri
 - 1.1.3.3.3.1 Öryggi manna: sjá leiðbeiningar hjá Almannavarnir
 - 1.1.3.3.3.2 Öryggi safnkosts
 - 1.1.4 Jarðskjálftar
 - 1.1.4.1 Næmi fyrir tjóni af völdum jarðskjálfta
 - 1.1.4.2 Dæmigert jarðskjálftatjón / ofviðristjón
 - 1.1.4.3 Fyrirbyggjandi aðgerðir / Varnir gegn tjóni af völdum jarðskjálfta
 - 1.1.4.4 Björgunaraðgerðir vegna jarðskjálfta

- 1.1.4.5 Ítarefni
- 1.1.5 Eldgos
 - 1.1.5.1 Næmi fyrir tjóni af völdum eldgosa
 - 1.1.5.2 Dæmigert tjón við eldgos
 - 1.1.5.3 Fyrirbyggjandi aðgerðir / Varnir gegn tjóni af völdum eldgoss
 - 1.1.5.4 Viðvörðun um eldvirkni
 - 1.1.5.5 Björgunaraðgerðir vegna eldgoss
- 1.1.6 Veitubílanir
 - 1.1.6.1 Næmi fyrir tjóni vegna veitubílanana
 - 1.1.6.2 Dæmigert tjón vandamál af völdum veitubílanana
 - 1.1.6.3 Fyrirbyggjandi aðgerðir / Varnir gegn veitubílanum
- 1.1.7 Spilliefnaslys
 - 1.1.7.1 Næmi fyrir tjóni af völdum spilliefna
 - 1.1.7.2 Dæmigert tjón af völdum spilliefna
 - 1.1.7.3 Fyrirbyggjandi aðgerðir gegn spilliefnaslysum
 - 1.1.7.3.1 Frágangur
 - 1.1.7.3.2 Fræðsla
 - 1.1.7.3.3 Umgengni
 - 1.1.7.3.4 Búnaður fyrir starfsmenn
 - 1.1.7.3.5 Umhirða
 - 1.1.7.3.6 Eftirlit
- 1.1.8 Samgönguslys
 - 1.1.8.1 Næmi fyrir tjóni vegna samgönguslysa
 - 1.1.8.2 Dæmigert tjón af völdum samgönguslysa
 - 1.1.8.3 Fyrirbyggjandi aðgerðir / Varnir gegn samgönguslysum
- 1.1.9. Borgararóstur og spellvirki
 - 1.1.9.1 Næmi fyrir tjóni við borgararóstur og spellvirki
 - 1.1.9.2 Dæmigert tjón við borgararóstur og spellvirki
 - 1.1.9.3 Fyrirbyggjandi aðgerðir / Varnir gegn borgararóstum, spellvirkjum og hryðjuverkum
- 1.1.10 Sprengingar
 - 1.1.10.1 Næmi fyrir tjóni vegna sprenginga
 - 1.1.10.2 Dæmigert sprengitjón
- 1.1.11 Hrun bygginga
 - 1.1.11.1 Tjónnæmi við hrun bygginga
 - 1.1.11.2 Dæmigert tjón við hrun bygginga
 - 1.1.11.3 Fyrirbyggjandi aðgerðir / Varnir gegn hruni bygginga

2. Áhættugreining safnsins

- 2.1.1 Matsaðferðir
- 2.1.2 Vinnublöð áhættumats
- 2.1.3 Líkur tiltekinna vátægunda ákvarðaðar

- 2.1.4 Úrvinnsla upplýsinganna
- 2.1.5 Að takmarka áhættu
- 2.2 Forgangsröðun safnkosts til björgunar
 - 2.2.1 Undirbúningsvinna
 - 2.2.2 Viðmið þegar raðað er í forgang
 - 2.2.3 Merkingar gripa í forgangsröð
 - 2.2.4 Algengustu viðmið til að meta dýrmæti safnkosts
 - 2.2.4.1 Gildi / Mikilvægi
 - 2.2.4.2 Áhætta
 - 2.2.4.3 Notkun
- 2.3 Björgunarforgangur gripa í stigum
- 2.4 Skráning forgangsráðar í áætluninni
- 3. Að gera viðbragðsáætlun
 - 3.1 Viðbragðsáætlun: lýsing/skilgreining
 - 3.2 Uppbygging viðbragðsáætlunarinnar
 - 3.2.1 Lykilstarfmenn
 - 3.2.2 Samtarfsaðilar
 - 3.2.3 Starfslið viðbragðsaðgerða
 - 3.2.4 Símaþótré
 - 3.2.5 Byggingaruppdrættir
 - 3.2.6 Aðrar upplýsingar
 - 3.2.7 Björgunarleiðbeiningar
 - 3.2.8 Upplýsingar um búnað, þjónustu og birgja
 - 3.2.8.1 Birgðir til björgunar safnkosts
 - 3.2.8.2 Byggingarefni
 - 3.2.8.3 Birgðir fyrir skráningarvinnu
 - 3.2.8.4 Neyðarbúnaður
 - 3.2.8.5 Umhverfisbúnaður
 - 3.2.8.6 Búnaður fyrir hjálp í viðlögum
 - 3.2.8.7 Handverkfæri
 - 3.2.9 Vinnusvæði og örugg geymslusvæði
 - 3.2.10 Listi yfir björgunarbúnað og birgja utan lóðarinnar
 - 3.2.11 Hlífðarfatnaður
- 4. Þjálfun starfsliðs og skipulag
 - 4.1 Skilvirkni og sjálfstraust teymisins
 - 4.2 Hlutverk teymisstjóra
 - 4.3 Viðbragðsáætlunin metin
 - 4.4 Uppfærsla Viðbragðsáætlunarinnar
 - 4.5 Yfirlit
 - 4.6 Heimildaskrá
- 5. Eyðublöð
 - 5.1 Aðalvinnublað viðbúnaðar gegn vá (eyðublað 1)
 - 5.2 Viðbragðsgátlisti fyrstu tveggja sólarhringanna (eyðublað 2)

5.3 Vinnublað áhættumats (eyðublað 3)